

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Kfv.II.37.481/2021/7.

A tanács tagjai: Dr. Kovács András a tanács elnöke

Dr. Szilas Judit előadó bíró

Dr. Tóth Kincső bíró

A felperes: felperes1

cím1

A felperes képviselője: Dr. Barabás Éva ügyvéd

(cím2

Az alperes: Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal

cím3

Az alperes képviselője: jogi képviselő1 kamarai jogtanácsos

A felperesi érdekelt: érdekelt1

(cím4

A felperesi érdekelt képviselője: Dr. Payrich Ügyvédi Iroda

jogi képviselő2 ügyvéd

cím5

A per tárgya: erdészeti ügy

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Fővárosi Törvényszék 11.K.701.877/2020/26. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 11.K.701.877/2020/26. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak – külön felhívásra – 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes 2019. február 18. napján tartott helyszíni ellenőrzést a faanyag kereskedelmi lánc szereplő felperes helység1 telephelyén, amelyről 4300/172-1/2019. számon jegyzőkönyvet vett fel. A jegyzőkönyvben foglalt megállapítások alapján a 2. számú mellékletbe foglalt döntésével a helyszínen lévő 728 kaloda ukrán eredetű tűzifa zár alá vételéről, a 3. számú melléklet szerint a hatósági eljárás megindításáról határozott, és a felperes számára az adatszolgáltatás benyújtására határidőt biztosított. A felperes ezt követően az alperesnél két alkalommal iratokat terjesztett elő, melyek alapján alperes a 2019. május 20-án kelt 4300/172-6/2019. számú végzésében további részletes adatszolgáltatásra hívta fel.

[2] Az alperes 2019. július 31-én kelt 4300/172-10/2019. számú határozatában a felperest mint faanyag kereskedelmi lánc szereplőt figyelmeztetésben részesítette, elrendelte a tulajdonát képező zár alá vett 728 kaloda faanyag elkobzását és kötelezte a fát és faterméket piaci forgalomba bocsátó piaci szereplők kötelezettségeinek meghatározásáról szóló Európai Parlament és a Tanács 2010. október 20-i 995/2010/EU rendeletének (a továbbiakban: EUTR rendelet) 4-6. cikkében, az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) 90/A. § (6) bekezdésében, és (7) bekezdés e) pontjában előírt erdei faválasztékra kiterjedő kellő gondosság elvén alapuló nyomon követhetőségi eljárása, illetve az ahhoz kapcsolódó dokumentációs rendszer a határozat véglegessé válásától számított 30 napon belüli megküldésére.

[3] Indokolásában a felperes által rendelkezésre bocsátott okiratok, a belföldi és import tűzifa beszerzések és értékesítések vizsgálatát követően megállapította, hogy a felperes nem igazolta a tűzifa legális eredetét és nyomon követhetőségét, mert elmulasztotta az Evt.-ben és az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusaiban előírt, a fatermék nyomon követhetőségére és a kellő gondosság elvén alapuló rendszer működtetésére vonatkozó előírások betartását.

[4] Rögzítette, hogy a felperes a telephelyén nem tudta bemutatni az Evt. 90/A. § (6) bekezdése szerinti készleteire vonatkozó naprakész dokumentációs nyilvántartást, a 2019. év első napja szerinti nyitó készletét fafajonként, választékonként megjelölve, a fatermék szállításával, nyilvántartásával, valamint a szállítójegy és a műveleti lap előállításával és forgalmazásával kapcsolatos részletes szabályokról szóló 58/2017. (XII.18.) FM rendelet (a továbbiakban: FM rendelet) 8. § (4) bekezdése szerinti olyan nyilvántartást, amelyben az idegen tulajdonban lévő fatermék a tulajdonos adataival elkülönítetten szerepel, továbbá elmulasztotta a faanyag kereskedelmi lánc felügyeletével kapcsolatos eljárás, bejelentés, adatszolgáltatás, nyilvántartás és ellenőrzés részletes szabályairól szóló 414/2017. (XII.18.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 3. § (2) bekezdése szerinti nyilvántartási kötelezettségét.

[5] Az import beszerzésekkel összefüggésben rögzítette, hogy az import okmányok között nem volt fellelhető az exportőr Evt. 90/A. § (2) bekezdése szerinti nyilatkozata arról, hogy a faanyag nem illegális kitermelésből származik. A rendelkezésre álló bizonylatok csak részben utaltak egyértelműen egymásra, azokon nem került feltüntetésre egyedi összekapcsolást biztosító adat, így a dokumentumok szállítmányonkénti összerendelése nem volt egyértelműen biztosított. Az okmányok nem tartalmazták teljes körűen az Evt. 90/A. § (3) bekezdésében előírt adatokat, mivel azokon a kitermelési hely nem, csak a származási és a feladási hely került megjelölésre, valamint a dokumentumok nem mindegyike állt rendelkezésre angol vagy magyar nyelven.

[6] Az Evt. 90/A. § (2)-(3) bekezdése szerinti származási és nyomon követhetőséget biztosító dokumentumok, illetőleg exportőri nyilatkozat hiányában a felperes nem biztosította az import fatermék nyomon követhetőségét, nem igazolta a fatermék legális fakitermelésből való származását, ezzel megsértette az Evt. 90/A. § (6) bekezdés szerinti kellő gondosság elvén alapuló nyomon követhetőségre, továbbá a 90/A. § (7) bekezdés e) pontjában írt a nyomon követéshez szükséges dokumentáció megőrzésére vonatkozó kötelezettségét.

[7] Kifejtette, hogy a felperes a naprakész dokumentációs nyilvántartását az ellenőrzést követően 2019. február 20-i dátummal készítette el. Az elkészített leltár felvételi íven nem kerültek feltüntetésre a 2019. évi nyitó készlet szerinti tűzifát alkotó fajok, ezért a beszerzések és eladások nem voltak összevethetők. Nem volt levezethető a felperes által megállapított és nyilvántartásban felvezetett nyitó készlet mennyisége, így a nyilvántartások nem biztosították egyértelműen a kalodás tűzifa nyomon követhetőségét, a kiállított készpénzfizetési számlák, illetőleg blokkok alapján nem volt összerendelhető a felperes által megjelölt értékesítés és beszerzés.

[8] Leszögezte, hogy a felperes az EUTR rendelet 2. cikk c) pontjában meghatározott piaci szereplőként nem biztosította az EUTR rendelet 4. cikkében foglalt kellő gondossági eljárást, nyilvántartása kizárólag az EUTR rendelet 6. cikk (1) bekezdés a) pontja szerinti egyes adatokat tartalmazta, de a fokozott körültekintést elmulasztva nem rögzítette a 6. cikk (1) bekezdés b) pontja szerinti kockázatértékelési, valamint c) pontja szerinti kockázatcsökkentési eljárásokat sem.

[9] Leszögezte, hogy a kötelezettségek elmulasztása, illetőleg a fenti rendelkezések megsértése miatt az Evt. 90/A. § (5) bekezdése értelmében a fatermék illegális kitermelésből származását kellett vélelmezni, az ilyen faterméket pedig az EUTR rendelet 4. cikk (1) bekezdése, és az Evt. 90/A. § (1) bekezdése értelmében tilos forgalomba hozni.

[10] Mindezek jogkövetkezményeként az Evt. 90/K. § (1) bekezdés a) pontja szerinti fatermék elkobzásáról, és a kötelezettségek előírásáról döntött. Megjegyezte, hogy az Evt. 108. § (4) bekezdése szerinti erdővédelmi bírság kiszabását mellőzte, és helyette figyelmeztetést alkalmazott a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Kktv.) hatálya alá tartozó, jogsértést első alkalommal elkövető felperessel szemben.

A kereseti kérelem, a védírat és az érdekelt nyilatkozata

[11] A felperes a keresetében az alperes határozatának megváltoztatásával elsődlegesen az illegális fakitermelésre vonatkozó vélelem mellőzését és az elkobzás törlését, másodlagosan az elkobzás törlését kérte, leszögezve, hogy a keresetében kizárólag az országból származó kalodás faanyaggal összefüggésben megállapított jogsértéseket és a faanyag elkobzását támadja. Állította, hogy az alperes határozata sérti az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 2. § (2), 5. § (1)-(2), 62. § (1)-(2), 81. § (1) bekezdéseiben, az Evt. 90/A. § (5) bekezdésében, és 90/K. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltakat.

[12] Eljárási jogszabálysértésként arra hivatkozott, hogy az alperes eljárása során a szakszerűség, az ügyféllel való együttműködés és jóhiszeműség, illetőleg az egyenlő bánásmód követelményének nem tett eleget, a tényállás teljes körű tisztázására vonatkozó kötelezettségét elmulasztotta, és határozata indokolása hiányos.

[13] Anyagi jogszabálysértésként állította, hogy az alperes tévesen foglalt állást arról, miszerint nem tett eleget a naprakész dokumentációs rendszer vezetési kötelezettségének, és ebből eredően nem volt tisztázott az érintett faanyagok származása, továbbá nem rendelkezett exportóri nyilatkozattal sem. Érvélése szerint a közigazgatási eljárás során rendelkezésre bocsátott – minden szállítmánynál rendelkezésre álló – az ukrán erdészeti hatóság által kiállított Certifikat elnevezésű ukrán nyelvű okirathiból megállapítható volt, hogy a faanyag legális kitermelésből származott. Ez a kísérő dokumentum az EUTR rendelet által előírt valamennyi adatot tartalmazta, az azon feltüntetett vevő személye megegyezett a felperes részére faanyagokat értékesítő vállalkozás nevével, így a faanyag kereskedelmi lánc piaci szereplői megállapíthatóak és a kitermelésig visszavezethetők voltak. Megjegyezte, hogy az ukrán határrendészet és vámhatóság az erdészeti hatóság e tanúsítványa nélkül a faanyagot nem engedi kihozni az országból, erre figyelemmel megcáfolható az az alperesi álláspont, miszerint nem tett lépéseket az EUTR rendelet 6. cikk (1) és az Evt. 90/A. § (6) bekezdés szerinti kockázatértékelés és kockázatsökkentés érdekében. E dokumentum, valamint az a körülmény, hogy a felperes képviselője személyesen is megtekintette a kitermelés helyét, a körülményekről közvetlenül a helyszínen is meggyőződött, megnyugtató kockázatsökkentési intézkedést jelentett.

[14] Vitatta alperes azon ténymegállapítását is, miszerint a kísérő dokumentációból ne lett volna megállapítható, hogy azok azonos szállítmányra vonatkoznak. Állította, hogy a számla, CMR, növény-egészségügyi bizonyítvány, ukrán erdészeti hatóság tanúsítványa és a vámhatározat egyértelműen az adott szállítmányhoz volt kapcsolható. Keresetleveléhez csatolta az exportőr nyilatkozatait is, melyek szerint az elkobzással érintett faanyag nem illegális kitermelésből származik. Álláspontja szerint mindezen tények és körülmények alkalmasak az illegális fakitermelési vélelem megdöntésére, és az elkobzással érintett faanyag legális kitermelésből származásának igazolására. A beszerzésekkel összefüggésben indítványozta a per folyamán ügyvezetővé vált munkavállalója, Sz.Cs. (a továbbiakban: Sz. Cs.) tanúkénti meghallgatását.

[15] Az alperes a védiratában a határozatában foglalt indokokat fenntartva a felperes keresetének elutasítását kérte.

[16] A felperes pernyertessége érdekében perbelépett érdekelt a felperes által előadottakhoz csatlakozva a kereset teljesítését és a peres eljárás felfüggesztését kérte az általa indított és folyamatban lévő polgári per jogerős befejezéséig, állítva, hogy a helyszíni ellenőrzést megelőzően 2019. február 5. napján megszerezte a perbeli faanyag tulajdonjogát a felperes kölcsönszerződésből fakadó lejárt tartozásának fejében.

A jogerős ítélet

[17] A törvényszék ítéletével a felperes keresetét elutasította. Indokolásában az Evt. 90/A. § (2)-(3), (5)-(6) bekezdéseiben, (7) bekezdés e) pontjában, az Evt. 90/K. § (1) bekezdésében, az Ákr. 2. § (2), 62. § (1)-(2), 81. § (1), 5. § (1)-(2) bekezdéseiben, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 78. § (4) és 85. § (2) bekezdésében foglaltakat felhívva kifejtette, hogy a felperes eljárási szabálysértés körében előadott keresete nem alapos, mert állításával szemben a megelőző eljárásban az eljárás jogai nem sérültek, a nyilatkozatait megtehetette és bizonyítékait becsatolhatta. Az alperes a tényállás

teljes körű tisztázását követően a bizonyítékok gondos értékelése alapján hozta meg döntését, amelyről a határozata indokolásában részletesen számot adott.

[18] A felperes által a perben becsatolt okiratokkal összefüggésben a Kp. 78. § (4) bekezdésére utalva kifejtette, hogy a felperes ezen bizonyítékokra csak akkor hivatkozhat, ha a közigazgatási eljárás során ennek előterjesztésére önhibáján kívül nem volt lehetősége, azonban ilyen körülményeket nem igazolt.

[19] Hangsúlyozta, hogy a felperes állításával szemben a telephelyen tartott ellenőrzés során a felperes képviselője egyértelműen azt állította, hogy exportőri nyilatkozatokkal nem rendelkezik, ezért a telephelyen fellelt eredeti dokumentumok és azok adattartalma alapján az alperes helytállóan állapította meg a hiányosságokat. Utalt arra is, hogy a felperesi képviselő a helyszínen úgy nyilatkozott, hogy kockázatelemzést nem végzett, készleteiről dokumentációs rendszert nem vezetett és az eljárás irataiból is az állapítható meg, hogy naprakész rendszerét csak később készítette el.

[20] Mindezekre tekintettel az alperes megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a megfelelő adattartalmú szállítást bizonyító okiratok és exportőri nyilatkozat hiányában a felperes nem biztosította a nyomon követhetőséget, nem igazolta a fatermék legális kitermelésből származását. Ez alapján megalapozottan állapította meg, hogy sérültek az Evt. 90/A. § (2)-(3) és (6) bekezdés szerinti nyomon követhetőségi előírások, ami miatt a 90/A. § (5) bekezdés értelmében az illegális fakitermelésből származást vélelmezni kellett és a 90/K. § (1) bekezdés a) pontja alapján az érintett fatermék elkobzását kellett elrendelni.

[21] Kifejtette, hogy a rendelkezésre álló okiratok alapján nem volt elfogadható azon felperesi védekezés, hogy a jogszabály által előírt adatok hiányában is megállapítható volt az okmányok egymásra vonatkoztathatósága, csak mértékegység különbség okozta a feltüntetett mennyiségi eltérést. A felperes által állított széleskörű személyes és egyéb tájékozódások pedig nem voltak alkalmasak a felperes részéről a kellő gondosság alátámasztására és a jogszabály által megkövetelt kísérő okmányok rendelkezésre állásának pótlására.

[22] Az illegális fakitermelésből származás törvényi vélelme esetén leszögezte, hogy azt meg nem dönthető vélelemnek kell tekinteni, a nyomon követhetőség érdekében megkövetelt dokumentumoknak ugyanis az előírt adatokkal és magyar vagy angol fordítással mindvégig kísérniük kell a szállítás során a faanyagot annak érdekében, hogy a kereskedelmi lánc szereplői a láncolat bármely pontján kétség kívül meg tudjanak bizonyosodni a faanyag legális eredetéről. E vélelem pedig a jogszabály által előírt okiratok bármely formai vagy tartalmi követelményének hiányossága esetén fennáll.

[23] Megjegyezte, hogy esetleges megdönthetőségnél is korlátot jelent a Kp. 78. § (4) bekezdése, miszerint a perben csak a korábban önhibán kívül elő nem terjesztett tényekre lehet nóvumként hivatkozni. Kiemelte, hogy az alperes helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy az ukrán erdészeti hatósági tanúsítványok sem voltak alkalmasak a faanyag legális eredetének igazolására, mert egyrészt hiányzott mellőlük a magyar vagy angol hiteles fordítás, másrészt nem szerepelt rajtuk olyan azonosító adat, amely alapján egyértelműen össze lehetett volna kapcsolni az okiratokat a konkrét ellenőrzés alá vont

tűzifával, továbbá az erdészeti tanúsítványok nem pótolhatták az exportóri nyilatkozatokat sem.

[24] Megjegyezte, hogy faanyag piaci szereplőként a felperest kellett eljárás alá vonni, és a telephelyén tőle kellett a faanyagot elkobozni. A felperes a közigazgatási eljárás során nem utalt arra, hogy az ellenőrzést megelőző időpontban a fellelt famennyiséget az érdekelt birtokába adta, sőt kifejezetten arra hivatkozott, hogy ő a faanyag tulajdonosa és az érdekelt maga sem jelentkezett a hatósági eljárásban a faanyag kiadása érdekében.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

[25] A felperes a felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az ügyben eljáró bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan a jogerős ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelmének teljesítését kérte. A felülvizsgálati kérelmének befogadását a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont aa), ab) és ad) alpontjai alapján kérte.

[26] Jogszabálysértésként az Alaptörvény B) cikkének (1), R) cikkének (2), a XXIV. cikk (1), XXVIII. cikk (1) bekezdéseire, az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikkére, a Kp. 2. § (2)-(3) és 78. § (2) bekezdésére hivatkozott. Az ítélet tényállásának teljes ismertetését követően a jogerős ítélet [11] bekezdésében foglaltakat cáfolva hangsúlyozta, hogy a felperes képviselőjének meghallgatására a megelőző eljárás során nem került sor, arra csak a későbbiekben kapott meghatalmazást, aki az eljárás folyamán ügyvezetővé is vált, azonban a helyszíni vizsgálat során érvényes képviselőnek nem volt tekinthető, ezért az adminisztrációs és irattári ügyekkel nem volt teljes egészében tisztában.

[27] Az okmányok egymásra vonatkoztathatósága esetén az ítélet indokolása [12] bekezdésével összefüggésben részletesen ismertette a fa importálási folyamatát, kiemelve, hogy a bírósági eljárás során hiteles fordításban is csatolt exportengedély és növényvédelmi engedély adatai alapján a nyomon követhetőség egyértelműen megvalósult.

[28] A törvényszék ítélete [13] bekezdésében előadottakkal összefüggésben hangsúlyozta, hogy az illegális fakitermelésből származás törvényi vélelmét az alperes weboldalán található hivatalos tájékoztatás is cáfolja, ezért az alperesi álláspont törvényszék részéről történő elfogadása contra legem értelmezésnek tekinthető. Érvelése szerint egyes fuvarok nyomon követhetősége körében az alperes a „régii ellenőrzési sémák mentén haladva” kifejezetten aránytalan követelményeket támaszt, mivel az egyes fuvarok külön válása esetén nyilvánvalóan lehetetlen, hogy valamennyi fuvarrész egy időben rendelkezzen az eredeti dokumentációval.

[29] Az ítélet [15] bekezdése esetén azt hangsúlyozta, hogy a hatóság a fordítás vonatkozásában elmulasztotta teljesíteni az ügyféli jogok gyakorlását elősegítő intézkedéseket, mert nem jelezte a felperes számára, hogy a csatolt dokumentumokról fordítást is szükséges csatolnia, és azt sem, hogy a későbbiekben erre nem lesz lehetősége.

[30] A törvényszéki ítélet [16] bekezdésében az érdekelt fellépésével összefüggésben azt hangsúlyozta, hogy az érdekelt a hatósági eljárás tényéről annak fennállása alatt nem is szerzett tudomást, csupán azt követően indította meg a polgári peres eljárást, és csak ezt követően volt lehetősége csatlakozni a perbe. A peres eljárás felfüggesztésére vonatkozó döntéssel összefüggésben arra utalt, hogy álláspontja szerint elsősorban a faanyag tulajdonjogának tisztázására lett volna szükség, és amennyiben a törvényszék álláspontja az volt, hogy nem szükséges a felperes személyét előzetesen tisztázni és ezt előkérdésnek tekinteni, az bírói prejudikációnak számít, mely kiemelt súlyú jogsértésnek minősül.

[31] Azzal is érvelt, hogy a törvényszék jogsértően mellőzte az általa indítványozott hatóságok megkeresését, mert a Nemzeti Adó- és Vámhivatal megkeresése alapján tisztázható lett volna, hogy az érintett faanyag importját és annak dokumentációját az illetékes hatóságok jogszerűnek és hiánytalannak találták.

[32] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmét határidőn túl terjesztette elő, ezért azt a Kúria hatálytalannak tekintette. Az alperes a felülvizsgálati tárgyaláson a törvényszék ítéletének hatályban tartását kérte. Hangsúlyozta, hogy a helyszíni ellenőrzés időpontjában és a felperes által ezt követően előterjesztett dokumentumok alapján megállapítható volt, hogy a faanyag nyomon követhetőségére vonatkozó jogszabályi követelményeknek a felperes nem tett eleget, ezért a vélelem fennállt, amely utóbb nem dönthető meg. A felperesnek ezt megelőzően kellett volna az eljárás során bizonyítani, hogy a vélelem alkalmazásának a feltételei nem állnak fenn. Megjegyezte, hogy az eljárás során nem merült fel, hogy a felperes nem a tulajdonában álló faanyagot tárol, ezért további ügyfél személyét nem kellett vizsgálnia.

[33] A felperesi érdekelt a felülvizsgálati tárgyaláson tett nyilatkozatában a felperes felülvizsgálati kérelmének teljesítését kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[34] A felperes felülvizsgálati kérelme nem alapos.

[35] A Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 115. § (2) bekezdése mentén alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között az abban megjelölt jogszabálysértések körében vizsgálta felül. A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállásból érdemben helytálló következtetésre jutott a közigazgatási határozat jogszerűségével kapcsolatban, döntésével és indokaival a felülvizsgálati bíróság egyetért.

[36] A Kúria mindenekelőtt a felperes eljárási kifogását vizsgálta meg. Ezzel összefüggésben a felperes az Ákr. 2. § (2) bekezdés a) pontjában, valamint az 5. § (2) bekezdés a) pontjában foglaltakra hivatkozott, hangsúlyozva, hogy az eljárás során az alperes elmulasztotta tájékoztatni arról, hogy az általa csatolt dokumentumokról fordítást is szükséges csatolnia, és e körben hiánypótlásra sem hívta fel.

[37] Ezzel összefüggésben a Kúria elsődlegesen arra mutat rá, hogy EUTR rendelet (22) preambulumbekkezdése kifejezetten felhatalmazza a hatáskörrel rendelkező hatóságokat a

faanyag kereskedelmi lánc piaci szereplők kötelezettségeinek hivatalos ellenőrzésére. Az alperesi hatóságot az EUTR rendelet 10. cikkében és az Evt. 90-90/L. §-aiban foglalt rendelkezések alapján a faanyag kereskedelmi lánc szereplője és a faanyag kereskedelem tekintetében rendszeres ellenőrzési kötelezettség terheli, amelynek részletes szabályait a Korm. rendelet és az FM rendelet szabályozza.

[38] Az Evt. 90/H. § (1) bekezdése kifejezetten felhatalmazza az erdészeti hatóságot arra, hogy a faanyag kereskedelmi lánc hatósági felügyeletével kapcsolatos eljárásban előzetes bejelentés nélkül helyszíni ellenőrzést végezzen. Az alperes e felhatalmazás alapján végzett helyszíni ellenőrzést a felperesnél és a telephelyen tapasztaltak alapján a helyszíni ellenőrzési jegyzőkönyv 3. számú mellékletébe foglaltan a hatósági eljárás megindításáról döntött. Az alperes további adatok előterjesztésére a felperes számára határidőt engedélyezett. A felperes ezt követően két alkalommal (2019. február 28-án és március 2-án) is terjesztett elő további iratokat, az alperes pedig ezen iratok alapján a 2019. május 20. napján kelt 4300/172-6/2019. számú végzésében további adatszolgáltatásra hívta fel, részletesen megjelölve, hogy mely okiratok csatolása szükséges. Ezt követően a felperes kérelmére az alperes 2019. június 6. napjáig határidő hosszabbítást engedélyezett a 2019. május 28. napján kelt 4300/172-8/2019. számú végzésével. Az adatszolgáltatásra felhívó és a határidő hosszabbítást engedélyező végzések a felperessel közlésre kerültek, azokat a felperes képviselője 2019. május 21. napján, illetőleg 2019. június 1. napján letöltötte.

[39] A Kúria álláspontja szerint nem volt jogsértő a felperesi cég jelenlegi ügyvezetőjének, Sz. Cs.-nek a helyszínen történő nyilatkoztatása és e nyilatkozat figyelembe vétele sem, mivel a Korm. rendelet 3. § (3) bekezdése szerint a felperes faanyag kereskedelmi lánc szereplő kötelezettsége a telephelyén annak működése során az üzemelés teljes ideje alatt a képviselőre és azonnali intézkedés megtételére jogosult felelős személy jelenlétének biztosítása. Mindebből következően a hatóságnak az ellenőrzési jegyzőkönyvet aláíró és azt a felperes cégbélyegzőjével is ellátó személyt ilyennek kellett tekinteni. A Kúria megjegyzi, hogy a jegyzőkönyvben foglaltakra a felperes nem tett észrevételt, a megelőző eljárás során Sz. Cs. képviselőt nem kifogásolta és ezt a keresetében sem vitatta, sőt kifejezetten Sz. Cs. tanúkénti meghallgatását kérte a faanyag kereskedelemmel összefüggésben, mint e tevékenysége körében jártas személyt.

[40] Az alperes fenti intézkedései alapján a Kúria megállapította, hogy a felperes eljárási jogai nem sérültek, mert a felperest az általa csatolandó okiratról az alperes megfelelően tájékoztatta, illetőleg az Ákr. hivatalbóli eljárásra vonatkozó szabályait betartva az Ákr. 104. §-a alapján a felperest adatszolgáltatásra is felhívta. Import esetén az Evt. 90/A. § (3) bekezdése a (2) bekezdésben meghatározott dokumentumok származási ország nyelvén kívül magyar vagy angol nyelvű fordításban történő rendelkezésre állását kógensen írja elő, melynek már az ellenőrzés időpontjában is rendelkezésre kell állnia, ezért nem követett el mulasztást alperes, amikor ennek csatolására a felperest külön nem hívta fel. Mindezek figyelembevételével a törvényszék helyesen foglalt állást arról, hogy az alperes az eljárási szabályokat nem sértette meg.

[41] A felperes felülvizsgálati kérelmében anyagi jogszabálysértésként arra hivatkozott, hogy a rendelkezésre álló okiratokból a fatermék nyomon követhetősége megállapítható volt, melyet az adó és vámügyben eljáró hatóság is alátámasztott volna, ennek ellenkezőjét a törvényszék jogsértően állapította meg. Állította, hogy a törvényszék az Evt. 90/A. § (5)

bekezdését helytelenül értelmezte, amikor megállapította, hogy az illegális fakitermelésből származás ténye megdönthetetlen vélelemnek minősül. Érvelése szerint az általa csatolt dokumentumok és okiratok a vélelem megdöntésére alkalmasak voltak.

[42] A Kúria hangsúlyozza, hogy a faanyag nyomon követhetőségére vonatkozóan a szállítás teljes időtartama alatt az előírt okiratok rendelkezésre állására vonatkozó előírások betartása – figyelemmel az EUTR rendeletben megfogalmazott környezetvédelmi elvekre (a biológiai sokféleség és ökológiai rendszer funkcióinak fenntartása), az illegális fakitermelés és hozzá kapcsolódó kereskedelem aggasztó elterjedésére – messze túlmutat a faanyag, mint termék növény-egészségügyi szempontból való megfelelőségén, illetőleg a hozzá kapcsolódó faanyag kereskedelem adó, illetve vámkötelezettségére vonatkozó előírások betartásán, illetve betartatásán. E dokumentumok rendelkezésre állása, nem pótolhatja az EUTR rendeletben és az Evt-ben kötelezően előírt dokumentumok a szállítás teljes folyamatában, illetve a telephelyen történő folyamatos rendelkezésre állását.

[43] Az eljáró bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperes nem rendelkezett teljes körűen azokkal az okiratokkal, a szállítás és a telephelyen történő tárolás (helyszín ellenőrzés) időpontjában, amelyek a kalodás faanyag nyomon követhetőségét kétség kívül alátámasztották. A Kúria e körben kiemeli, hogy a felperes nem rendelkezett az Evt. 90/A. § (2) bekezdésében előírt exportőri nyilatkozattal arra vonatkozóan, hogy az érintett faanyag nem illegális kitermelésből származik. A rendelkezésre álló dokumentumokból nem lehetett megnyugtatóan állást foglalni arról, hogy az érintett okiratok beazonosítható módon ugyanazon faanyagra vonatkoznak, azokon a kitermelési hely sem került feltüntetésre. Nem teljesült továbbá azon Evt. 90/A. § (3) bekezdésében írt követelmény sem, hogy ezen okiratoknak, vagyis az exportőri nyilatkozatnak és a nyomon követhetőséget, származást igazoló dokumentumoknak a származási ország nyelvén kívül angol vagy magyar nyelven is rendelkezésre kell állnia. A törvényszék helytállóan állapította meg, hogy a fordításra vonatkozó kötelezettség nem későbbi, hanem annak már a szállítás folyamán is teljesülnie kell annak érdekében, hogy a hatóság a dokumentumokat bármely pillanatban ellenőrizhesse, ugyanis a Korm. rendelet 9. § (1) bekezdése alapján az erdészeti hatóság a faterméket szállító jármű esetén a kötelezettségek betartását a közúti forgalomban közúti ellenőrzés keretében is ellenőrizheti.

[44] Mindezen hiányosságok alapján az eljáró bíróság okszerűen állapította meg, hogy a felperes által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján a faanyag nyomon követhetőségére vonatkozó rendelkezések nem teljesültek, mérlegelése e körben nem volt iratellenes.

[45] Az Evt. 90/A. § (5) bekezdésének rendelkezése szerint az e törvényben és az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusaiban előírt, a fatermék nyomon követhetőségére vonatkozó előírások, kötelezettségek betartásának elmulasztása, vagy megszegése esetén vélelmezni kell, hogy a fatermék illegális kitermelésből származik.

[46] A fenti rendelkezésekből következően megállapítható, hogy amennyiben a hatóság a lefolytatott bizonyítás alapján a tényállás teljes körű tisztázását követően azt állapítja meg, hogy a faanyag kereskedelmi lánc szereplője a fatermék nyomon követhetőségére vonatkozó kötelezettségét elmulasztotta, vagy azt megszegte, úgy a törvényi vélelem fennáll arra

vonatkozóan, hogy az érintett és vizsgált faanyag illegális fakitermelésből származik. Ez esetben a vélelmet megdönthetetlennek kell tekinteni és e vélelem következményeit a hatóságnak alkalmaznia kell.

[47] A vélelem fennállásának megállapítását megelőzően ugyanakkor az eljárás során a faanyag kereskedelmi lánc szereplője bizonyíthatja, hogy az EUTR rendeletben, az Evt.-ben, a Korm. rendeletben és FM rendeletben foglalt előírásokat nem sértette meg, mert a kereskedelmi láncolatban a fa útja nyomon követhető, az ehhez szükséges nyomon követhetőségi eljárással és naprakész dokumentációval, valamint az ennek igazolásához szükséges okiratokkal teljes körűen rendelkezik, a kereskedelmi gyakorlatában az irányadó kötelezettségeket nem szegte meg. Ennek sikeres bizonyítása esetén ugyanis a hatóság részéről a vélelem megállapítására sem kerülhet sor. Ezért a törvényszék helyesen foglalt állást arról, hogy a vélelem, annak fennállása esetén nem dönthető meg.

[48] Az ügyben eljáró bíróság helytállóan foglalt állást arról is, hogy a közigazgatási perben a bizonyítékok becsatolására már csak a Kp. 78. § (4) bekezdésében foglalt korlátok között kerülhet sor. Ennek figyelembevételéhez az szükséges, hogy a felperes igazolja, hogy a megelőző eljárásban erre már hivatkozott, csak azt a közigazgatási szerv nem vette figyelembe, illetőleg a bizonyítékokat önhibáján kívül nem ismerte, vagy azokra önhibáján kívül nem hivatkozott. A felperes az elsőfokú közigazgatási peres eljárás során ilyen körülményeket nem igazolt, és erre vonatkozóan nyilatkozatot sem tett. Ezért a perben becsatolt bizonyítékok nem voltak figyelembe vehetők, azokat a törvényszék érdemben nem értékelhette.

[49] A felperes sérelmezte, hogy a hatóság a hivatalbóli eljárása során a felperesi érdekeltet ügyfélként az eljárásba nem vonta be. A Kúria utal arra, hogy az ügyféli minőséget az alperesnek az eljárása során vizsgálnia kell, és e körben tényállás tisztázási kötelezettség is terheli, ugyanis az ügyfél jogsértő mellőzése az Ákr. 123. § (1) bekezdés g) pontja alapján semmisségi ok. E semmisségi okot pedig a bíróságnak a Kp. 85. § (3) bekezdés a) pontja alapján hivatalból kell figyelembe vennie. A hatóságnak ezért hivatalból kell vizsgálnia a tényállás tisztázási kötelezettsége körében, hogy az eljárásban ki tekinthető ügyfélnek, mivel az ismert ügyfelek esetén az eljárás megindítására vonatkozó értesítési kötelezettsége van.

[50] A rendelkezésre álló peradatok alapján azonban az állapítható meg, hogy a helyszíni ellenőrzés időpontjában a felperes helyszínen tartózkodó képviselője következetesen úgy nyilatkozott, hogy a felülvizsgálati körben érintett fa a felperes tulajdonában áll, nem merült fel, hogy arra bármilyen jogcímen más tartana igényt, sőt a felperes a keresetlevele előterjesztésekor az azonnali jogvédelem iránti kérelmében is még azt állította, hogy az érintett tűzifa lefoglalása számára aránytalan hátrányt okoz, mert azt nem tudja értékesíteni. Mindezekre figyelemmel az alperest a megelőző eljárás során e körben további tényállás tisztázási kötelezettség és ez alapján értesítési kötelezettség sem terhelte.

[51] A fentiekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság döntése a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, ezért az elsőfokú ítéletet a Kp. 121. § (2) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[52] A Kúria megjegyzi, hogy a felülvizsgálati tárgyaláson a felperest a felperesi érdekelt jogi képviselője helyettesítési meghatalmazással kívánta képviselni, azonban a Kúria megállapította, hogy a felperesi érdekelt képviselője a helyettesítési meghatalmazás alapján sem képviselheti, mert a rendelkezésre álló adatok alapján a felperesi érdekelt és a felperes között tulajdonjog megállapítása iránti per van folyamatban, a peres felek pedig okiratokkal ezen peres eljárás jogerős megszüntetését nem igazolták. A Kúria e körben figyelemmel volt az Alkotmánybíróság 2020. december 15-én kelt III/01116/2020. számú határozatában foglaltakra, amelyben a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 70. §-át, az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény 20. § (5) bekezdését érintően az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján alkotmányos követelményként fogalmazta meg a bíróság részéről a meghatalmazott képviseleti jogosultságának esetleges jogszabályi akadályokra is kiterjedő tartalmi vizsgálatát, és annak eredménye alapján szükség esetén a felek perbeli képviseletét is érintő jogkövetkezmények levonását.

A döntés elvi tartalma

[53] *Ha a közigazgatási eljárásban lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként az állapítható meg, hogy a faanyag kereskedelmi lánc szereplője az Evt.-ben és az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusaiban előírt fatermék nyomon követhetőségére vonatkozó előírási kötelezettségét elmulasztotta, vagy megszegte, a hatóságnak vélelmeznie kell, hogy a fatermék illegális kitermelésből származik.*

[54] *Amennyiben a hatósági eljárás során a közigazgatási szerv az ügyfelet a megfelelő tájékoztatással együtt adatszolgáltatásra hívja fel, amelyben megjelölésre kerül, hogy az ügy elbírálásához konkrétan mely iratok szükségesek, terhére eljárási szabálysértés és az Ákr. 5. § (2) bekezdésben szabályozott ügyféli jogok sérelme sem állapítható meg.*

Záró rész

[55] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 107. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozat hiányában tárgyaláson kívül bírálta el.

[56] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmét az erre nyitva álló határidőn túl terjesztette elő, erre figyelemmel azt a Kúria figyelembe venni nem tudta, mindezért a felülvizsgálati eljárásban részére a Kp. 35. § (1) bekezdése mentén alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 80-81. §-a alapján költséget nem állapított meg.

[57] A sikertelen felülvizsgálati kérelemmel élő felperes köteles megfizetni az államnak az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (3) bekezdés d) pontja és 50. § (1) bekezdése szerinti mértékű felülvizsgálati eljárási illetéket.

[58] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Kp. 116. d) pontja zárja ki.

Budapest, 2021. október 20.

Dr. Kovács András s.k. a tanács elnöke, Dr. Szilas Judit s.k. előadó bíró,
Dr. Tóth Kincső s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő